

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 272.

V Ljubljani, v torek 25. novembra 1884.

Letnik XII.

Hrvati in Madjari.

(Konec.)

Gotovo, stranka Starčevićeva po krivem očita vladni stranki izdajstvo. Tudi ta šteje večino pravih, toda zmernih domoljubov v svoji sredini; izdajice bi smeli imenovati le „madjarone“, ki pripadajo k njej. Narodna stranka se naslanja na pogodbo. Je pa li njeno stališče ob enem tudi pravo hrvatsko, o tem se drznemo dvomiti, in v tem oziru se strinjamo z nezavisno narodno stranko. V njenem imenu je dr. Šimen Mazzura predložil saboru adresu, pri kateri sta sodelovala tudi dr. Vojnovič in dr. Derenčin, akoravno zadnja dva ne sedita več v saboru. Glavna misel te adrese je samouprava: „Na podlagi te pravice so Hrvati 1790—91 svojo domovino ožje spojili z Ogersko, na podlagi iste pravice so zahtevali Hrvati v letih 40 in 50 t. stl. razširjenje zveze, na podlagi te pravice je 1868 Hrvatska sklenila z Ogersko bilateralno pogodbo, na podlagi iste pravice zahteva neodvisna stranka, da se legislativa in eksekutiva v onih zadevah, ki so se po pogodbi izročile skupnim organom, zopet vrnejo samostojnemu kraljestvu Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Ona zahteva samostojen državni položaj v okviru dežel skupne ogersko-hrvatske krone. Pripozna dualizem, toda le v tej meri, da je skupnost Ogorske in Hrvatske izražena le v skupni kroni itd.

To so želje neodvisnih. Njihove pritožbe so izgovorjene z besedami: „Ni je skoraj določbe v pogodbi, ki ne bi bila prelomljena, v prid Ogorske predrugačena ali preklicana.“

Hrvatsko vprašanje je danes že bolj materialno, kakor državno. Narod se vprašuje, bode li moral poginiti lakote. Hrvat plačuje davek, a ž njim se Madjar masti. Narod hrvatski je materialno obubožal, toraj ni čuda, da čuti večinoma z onimi, ki se zanj potegujejo. Da, stranka Starčevićeva je v politiki ničla, ker ne vé, kaj zahteva, toda za materialne bolečine ima mnogo razuma. Stranka prava nedostojno kriči in razsaja v saboru, a se togoti v imenu stradajočega naroda, nasprotno se nezavisnjaci bojujejo za politično prostost.

In kako postopa predsednik saboru, Mirko Hrvat, proti Starčeviću in njegovim tovarišem?

Priznamo, da je Hrvat govoril iz srca večine, kakor tudi vsega naroda hrvatskega, „da se načrt adrese stranke prava ne vjema s čutom naroda, onega naroda, ki pred vsem časti v svojem kralji nevsahljiv vir prava in pravičnosti, onega naroda, ki je bil svojemu kralju in gospodarju vedno v vojski in miru zvesto vdan in tudi ostane;“ toda vprašamo: je li primerno, da on kot predsednik zapusti svoj stol ter stopi v areno, ter on sam obsodi znatno stranko proti vsakemu opravičnemu redu?

O adresi je imela pravico in dolžnost soditi večina hrvatskega sabora, narodna stranka.

Zopet izpovemo, da se nikakor in nikoli ne ogrevamo za stranko prava; vémo tudi, da ves izobražen svet pomiluje brezobzirne kričaje, a vendar imamo mnogo enacij slabih vzgledov tudi pri prvih narodnih evropskih. Enega samega hočemo navesti, to pa zato, da se ne bode pri nas s prstom kazalo le na Hrvate, slovanske „Hottentotte“.

Bilo je v francoskem kongresu, ne o času prekucije, temveč sedaj pod Ferry-jem od 4. do 13. avgusta. Vzrokov ne bomo navedli, temveč le ob kratkem posneli, kaj so počeli „enfants perdus“. Morda celó v hrvatskem saboru se niso čule take besede, kakor iz ust zastopnikov francoskega naroda kot: Jezik za zobmi, stara ropotača; s tvojo revizijo si lahko — obrišeš; druhal beračev, tropa tatov; gnoj; smrdljivo blato; kužna bula itd. A to ni bilo še vse. Govornike so celó z govorniškega odra pahalili. To se je celó pripetilo v prvi seji Ferryju samemu. Ko je hotel prebrati vladni predlog, skoči proti njemu Andrieux, nekdanji francoski poslanec v Madridu, vdari ministra s povezkom papirja v obraz in ga dobro obdela s pestjo, da se je moral umakniti. Predsednik Leroyer zgrabi klobuk ter odide, kajti vrišča in krika je bilo po zbornici toliko, da drug drugemu ni razumel.

Celó republikanski listi niso mogli vsega zamolčati. Tako je pisala „France“: „Dvorana Graffard ima sedaj podružnico v Versaillu. Zborovanje anarhistov ni nič proti temu, kar se je danes v palači

Ludovika XIV. zgodilo. Senca solnčnega kralja, kake muke si morala prestati, ko si čula rjovenje in tulenje teh ljudi. Le Homer bi mogel kaj enacega popisati.“ „Tems“ je poročal. „Kako zborovanje! Divje upitje, pravo rjovenje, ki se z besedami ne dá popisati. Na obeh straneh dvorane, skakali so divje možje, kakor na peresih, kričeč, mahaje z rokami.“ Monarhičen „Figaro“: „Misli si ribji trg, charenton (norišnico), menažerijo; upitje ljudi in živali — in še nimaš podobe“ itd.

Ali mar to odobravamo, s tem Hrvate zagovarjamo? Nikakor ne! Le v svoje lastno gnezdo naj bi ne nosili nesnage.

Sploh se bo pa to ponavljalo v hrvatski zbornici, dokler bo vladna stranka omahovala tje in sem. Ta je vir vse zmešnjave vsled svojega mnogostranskega koketovanja in nepredvidnosti. Pripomore jej pa še vladno središče v Budapešti; tu ne vlada Taaffe, temveč Tisza.

H-t-b-r.

P. Greuter o dvoboji.

(Dalje.)

Še nekaj bi rad opomnil. Zakaj je častna sodnija ali častni zbor ta dva častnika tako hudo kaznoval? Na podlagi § 1 takozvanih določil okrožnice od 21. junija 1872, kjer se bere: „Obravnave častnega zbora raztezajo se na vse tiste dejanje in opuščanja, ki po kazenskih postavah ne spadajo pred sodnijo, vendar pa se častnemu čutu izobraženca, kakoršnega naj se častnik v besedi in dejanji povsod pokaže, tolikanj upirajo, da nastane vprašanje, ali sme obdolženec še nadalje brez škode veljave svoje, toraj tudi službe ostati v svojem dostojanstvu ali ne.“

Tukaj gre za opuščenje. Kaj pa sta omejena gospoda opustila? Opustila sta dvoboj, katerega so od nji ju tirjali, ker sta sprevidela, da bi s tistim osramotila lastno pamet, in pa cerkvene in državne postave. Je-li to opustenje, katero častni zbor zahteva, v resnici tako imenitno, da se zaradi tega častniku jako občutljiva kazen zgube dostojanstva določi?

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Dalje.)

M. A tako bi Vi umetniku prepovedali lepoto naravno, predstavljati življenje, ki je tako polno različenosti, da vsakoga že samo na sebi mika?

J. Nikako ne učim tega, preljubi moj. Ako spodimo umetnika iz narave, iz življenja, umaknemo mu spod nog tla, na katerih edino more stati, potem mu ni več prostora na zemlji, med ljudmi; spravi naj se v Elizij pevat bogovom, ker umrljivi človek ne bo več slišal njegovega glasu, ne razumel jezika. Ne, ne; ostani umetnik v naravi, ostani pri življenju, premišljaj in študiraj jo, nikdar je ne bo preveč poznal; a pri tem nikdar naj ne zabi, kaj pričakuje človeštvo od njega, naj ne ostane v naravi, v golem življenju, ampak vspne naj se na perutih duha v visočine, razžene naj temne oblake, ki nam branijo pogled v deželo one više idealnosti, katero sluti nad seboj človeštvo, po kateri so hrepneli in hrepene

vti narodi; da, iz te dežele pošlje naj pesnik one više vzornosti, ki naj nam osveti, naj poveleča naravo in življenje, da se nam v naravnem zemeljskem zrcalu odsvita čeznaravni svet večnih idej, in nas iz ozke telesnosti vabi v prosto neskončno večnost, ktera edina zamore utešiti hrepenečega duha. Ta, mislim, je prava naloga pesniku in vsakemu umetniku.

M. Da, tudi jaz sem imel vedno tako prepričanje, ali da bolje rečem, mnenje o pravi umetnosti. A vendar kar Vi učite, kolikor sem mogel do zdaj spoznati in soditi, vsaj velika večina modernih umetnikov ne priznava. Zdi se, da jim je najvišji vzor gola resničnost, ki se nahaja v naravi in življenju človeškem, viših idealov se nema več vpodobljati.

J. Da, žal, da je tako. Prepričal sem se o tem z lastnimi očmi. Tako sem bil pred nekaj leti v velikem mestu, kjer sem posebno pazljivo ogledoval si umotvore po galerijah in muzejih. Videl sem, da so umetniki prešlih stoletij umeli izvrstno svojo nalogo vpodobljati višo vzornost; a sedanji držé se čisto gole realnosti, narava jim je najvišji vzor; o tem sem se tudi posebno prepričal v veliki

svetovni razstavi Dunajski, kjer nisem po prostornih oddelkih odločenih umetniških izdelkom skoro drugega videl kakor slike iz narave, iz življenja in njegove realnosti, le nekatere dežele, kakor Italija, kazale so nekaj idealnosti.

M. Pa, gospod doktor, gotovo se spominjate še Vereščagina in njegove razstave v Dunajski akademiji?

J. Dobro, dobro se ga spominjam, a še manj morem pozabiti, kar so naši Slovenci pisali o njem očenjaje njegovo umetnost. Karakteristično je tudi to vsekako za nas.

M. Hvali in povelečuje se le zato, ker ga vodi jedina priroda. Kakor namreč v Turgenjevovih romanah ni nobenega ideala, ni je osebe, za katero bi se navduševati mogli. Vsi njegovi vojniki so pravi ljudje, kakor mi, to isto smemo trditi o Vereščaginovih slikah. Vereščagin je po vsem realen naturalist. Vereščagina ne vežejo stara, tradicionalna pravila, ne teorija dosedanje estetike.

J. Že ne, ker dosedanja estetika priznava, da je kakor filozofija, ktere hči je, višo realnost nad zemsko in dovolila je umetniku, da, spodbujala ga tudi ideale vpodobljati, a ne ostati le pri zemeljski res

Naši Tirolci tega na večne čase ne morejo razumeti; ravno narobe. Postava določuje nasledke, kateri so dvoboju za petami, ona pravi, da tisti, ki jo prelomi, nima zaupanja in časti, ter zgubi svojo službo, je nesposoben za vsako javno opravilo in celó pri prostih vojakihi imel bi silno malo veljave.

Postava toraj jasno določuje, da tisti, ki se dvobojuje, zgubi službo; vojaška oblast pa pravi: ne! V časti ostaneš! Postava pravi: Ob službo boš! Častni zbor pravi: ni res! le v sobo se zapri, pa boš službo obdržal. Postava pravi, da dotičnik nima ne časti, ne zaupanja, vojaške avtoritete pa ravno nasprotno trdijo: Vsi častniki te bodo spoštovali, ako postavo prelomiš; izključili te bodo pa sramotno, ako se postave držiš! „Tagblatt“ v Inomestu ima prav; to je narobe-svet, v katerem se nihče ne spozna.

Prosim toraj, da se pozor obrne na ta predmet, kajti ves slučaj, kakor je tudi priprost sam na sebi, ima jako pomenljive posledice dandanes. Jaz sklepam z besedami, ki imajo tudi tukaj svoj popoln pomen: Non remittitur peccatum, nisi restitatur ablatum.

Kar se je zgodilo krivice tema dvema častnikoma se mora popraviti, kajti s takimi razmerami se naš narod ne more sprijazniti niti z njimi zadovoljen biti. To ni le moje prepričanje; prav rad bi pokazal gospodom vse dopise in adrese, v katerih so me oblegali, naj vendar enkrat omenim zadevo v delegacijah. Popolnoma se slagam sicer z visoko vojno upravo, ktero smo mi konservativci vselej, in tudi v pomenljivem trenutku leta 1872, kedar je šlo za določitev dejanske službe, krepko podpirali; toda kar mi še želimo v tem smislu, je, da se pri vojakihi ne bo kaznoval človek zaradi tega in preganjal, ker dvoboj od sebe odbije in da se prepové govoriti: „Kdor je član „Avstrije“ in se klanja načelu izogibanja dvovoja, ta ne more nikdar častnik postati.“ Vgodno seveda bi bilo, ko bi smeli vsakega, kdor ima tatinsk obraz že kar prej obesiti, preden je še kaj ukradel; da se pa ljudem, ki se dvoboju protivijo že naprej zagotovi: ti ne moreš nikdar častnik postati s svojimi protidvojbojnimi načeli, to se mi ne zdi pravično. Bil je nekdo, ki ga dobro poznam, pri tirolskem lovskem polku, ki je med prvimi, ki so prekoračili mejo Hercegovinsko, ter se je odlikoval povsod s svojim pogumom in po hrabrosti; kako lahko se tudi temu „Avstrijcu“ prepeti, da častni zbor temu zasluženemu častniku potegne zlati portepéj raz sablje, ako bi ga hudomušno, nalašč in zlovoljno zapletli v enak položaj. Nasledke, gospoda moja, naslikajte si sami, toda pomislite, da smo mi na Tiroljih z vojaki prijatelji.

To je slava in ponos avstrijskega domoljuba, da se njegovega meča ne drži nobena kaplja krivično prelite krvi, in to je, kar daje v trenutkih nevarnosti pogum!

Toda pustimo narodu tudi paganske besede veljati: Pro ara et foco, za altar in ne proti njemu, ne proti cerkvi in njeni zapovedi in — za domače ognjišče. Pustite našim Tirolcem, da pojdejo s tistim navdušenjem na vojsko, kakor do sedaj, združeni z vojaki, in da je tudi tirolskim možem mogoče v bodočnosti, da častniki postanejo, kakor smo jih tedaj imeli, v starih časih, ko je narod svoje častnike

še slobodno volil. Tirolski deželni zbor se je tej pravici prostovoljno odpovedal, kar meni do sedaj še ni žal bilo, toda ljudi ni treba tirati do nemogočega, ni jih treba tako daleč gnati, da bi konečno zahtevali, da naj se dotični akti deželnega zbora njihovim poslancem na dlani sožgó, ako se bo tako postopalo nasproti našemu katoliškemu prepričanju, nasproti jasni pozitivni postavi.

Besedo sem spregovoril iz resnega domoljuba. Jaz poznam naše razmere in Vas svarim, gospoda moja, nikari ne razširjajte takih načel v vojaških šolah; kajti sinovi naših gorá so sinovi katoliških starišev. S tem sklenem“.

Nato sta za besedo poprijela vojni minister grof Bylandt in pa delegat Latour, kateri je posebno visoko na Greuterja gledati hotel iz svojega govora, pa ga niti od daleč ni dosegal. P. Greuter je na to še sledeče stavke pristavil zavoljo boljšega razumljenja:

„Rekel sem in še enkrat pravim, da s svojim navadnim podaniškim umom ne razumem, kako da je izvršitev z zlogom postave v tako dijametralno nasprotje zagaziti mogla. Kazenska postava dvojoj prepoveduje, kar nam je nj. ekselenca g. vojni minister sam potrdil; druge postave v tem smislu pa ni, toraj vprašam — in to ravno je bilo jedro moje razprave —: Ali je našemu času prikladno, da se sklicujemo na neko zlo navado po kateri smemo brez kazni prestopiti obstoječo postavo? Odpravite obstoječo postavo in povzdignite navado (dvojoj namreč) za postavo, potem moram se vam vклонiti; to bila bi sicer po mojih nazorih nekrščanska postava, toda vendar le bila bi postava. Tako pa postava obstoji, ki je tudi za častnike častnega zbora veljavna, kljubu njej se pa zapiše v sklep točka: „absolutna odbitev dvovoja“, to naj razume, kdor hoče. In če je nj. ekselenca rekel, da imajo pruski častniki tudi dvojoj, je moja misel ta, da če se že sklicujemo na inostransko vojaštvo posebno pa že na prusko, ni ravno potreba, da bi se na najbolj spodtikljive reči sklicovali. Od inostranskega vojaštva zmoremo se tudi kaj družega in sicer kaj boljšega naučiti; zakaj toraj ravno kaj takega, čemur se vesoljni pametni svet s studom vpira?“

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. novembra.

Notranje dežele.

Vojni minister *grof Bylandt-Rheidt* praznoval je petdesetletnico svojega službovanja pod avstrijsko slavno zastavo. Petdeset let vojak biti nikakor ni malenkost. Vsled tega so sivolasnega generala tudi odlikovali, da ne kmalo ktereга tako. Od cesarja prejel je lastnoročno pismo: „Ljubi grof Bylandt-Rheidt! Na Mojo veliko radost naklonjeno je Vam petdesetletnico neprestane vojaške dejanske službe pri neoslabljenih močeh praznovati. Cela ta dolga vrsta let je za vas veriga odličnih dejanj, tako na vojaškem, kakor na znanstvenem polji. Tudi na silno odgovornem in težavnem stališču vojnega ministra bil je Vaši požrtovalnosti in Vašemu zataje-

vanju samega sebe, da bi le vojne koristi pospeševali, vsikdar posebno izboren vspeh. Za to Meni in državi v polovici stoletja doprinešeno odlično in vspešno službovanje se Vam najodkritosrčneje in najtopleje zahvalim in se izvestno nadjam, da bo Vaše skušeno delovanje še dolgo časa moji armadi na korist. Dunaj, 23. nov. 1884. Franc Jožet.“ — Poleg tega podal se je v nedeljo ob 1/2 1 presvitli cesar sam v vojno ministerstvo, kjer je jubilarju še enkrat ustno čestital k redki slovesnosti. Junaški starček že vsled cesarskega pisma ves srečen, je bil popolnoma prevzet od tolišnega odlikovanja po cesarski milosti. Takoj za cesarjem prišli so vsi nadvojvode, generali in drugi dostojanstveniki jubilarntu srečo vošit. Vojni minister je bil videzno ginjen tolike naklonjenosti, kakor se mu je od vseh strani danes pokazala. Nadvojvoda Albrecht, ki sedaj, kakor navadno vsako zimo živi na južnih Tiroljih ob Gardajezeru, poslal mu je jako lep telegram. Nemški vojni minister mu je tudi po brzoglavnem potu vošil srečo.

Na *Dunaji* je zbolelo več oseb v Hernalsu in Otakringu, ki so kupovale moko za kuho pri nekem mokařu Moserji. Število teh nesrečnikov presega že 50 in so zdravniki pri vseh dokazali, da jim je zavdano. Takoj so zaprli in zapečatili dotično mokařijo in so jeli moko preiskavati. Našli so jo zastrupljeno z mišico. V dotični prodajalnici je bilo menda od sile podgan, katerim je Moser jel mišico metati, da bi jih pregnal. Bog vé kako je prišla mišica v moko, ktero so posebno reveži kupovali in tako sami sebi skoraj smrt kupili. Sodnijska preiskava proti mokařu se je že pričela. Občudovanja vredna je pa pri tej priliki silna predrznost in nesramnost „Deutsche Ztg.“, ki to nesrečo — čujte in strmite — avtonomistom v državnem zboru podtika! Naši poslanci so vzrok, pravi „D. Ztg.“, da se je mišica v moko zamešala, ker se niso še zadosti potrudili, da bi se vedno bolj razširjajočemu se pokvarjenju živeža zapah zarinili v dotično postavo. Ne smemo pozabiti, da bodo bodoče leto volitve v državni zbor, in da je toraj vsaka priložnost dobra, samó da se dá desničarje ogrditi in osumničiti, kakor da bi se premalo brigali za javni blagor.

Učiteljskih moči za srednje šole je dandanes že povsod na ostajanje, edino le pri vojakihi ne! Po vojaških zavodih realnih šol čuti se živa potreba po takih častnikih, ki so ob enem imeli spričevalo učiteljske sposobnosti za srednje šole. Manjka jih menda več kakor štirideset in jih mora vojno ministerstvo z drugimi častniki nadomestovati. Kakor se kaže, jih tudi še ne bodo tako kmalo dobili, kajti tisti rezervni častniki, ki so ob enem izprašani za srednje šole, se za vojaške šole ne bodo pufili, ker bi ondi predolgo časa morali čakati na plačo, ktero na državnih srednjih šolah dobodo. Na vojaških realkah imajo plačo, kakoršna se njihovemu dostojanstvu prilaga, ali je dotični namreč lajtenant, nadporočnik ali pa stotnik. Poleg tega ima pa še vsak vojaški učitelj letnih 192 gold. za priklado, ktera se čez pet let na 288 gold. poviša. Povišanje v višje dostojanstvo je do stotnika prve vrste z drugimi častniki vspešno, če ga vidijo, da je za šolo dober, mu s časoma tudi še zlat ovratnik in eno zvezdo privošijo. Zato mora pa dotični ostati samec ves čas svojega življenja. Tisti, ki so v tem bolje podučeni, sicer trdijo, da se ta neprostovoljni čolibat tika le lajtenanta in nadporočnika prve leta. Kedar pa že tretje zvezde na ovratnik pričakuje, tedaj ga tudi pusté, da se oženi, ako je višji oblasti na tem ležeče, da dotični častnik-profesor še nadalje pri šolstvu ostane.

Uradniki imajo na *Hrvaškem* jako malo veljave. Velikošolci so se namreč posvetovali o bodočem velikem plesu na javno dobrodejno korist in jih je bila večina za to, da bi bana ne vabil. Drugi bolj hladne krvi, so pa vendar le nasvetovali, da bi

ničnosti. Sicer pa tem novim estetikom je resnično le to, kar vidijo z očmi ali ti pojó z rokami.

M. Da, da, gospod doktor, tudi meni se zdi, da je našim novejšim leposlovcem gola resničnost v naravi in življenju najvišji vzor, da družih viših in blažih skoro ne poznajo.

J. In jih tudi nočejo poznati.

M. Že pred nekaj leti, ko sem še malo razumel ali nič, kaj je umetnost, spominjam se, da sem bral nekje.

J. Najbrže v „Zvonu“?

M. Da, da, prav v Dunajskem „Zvonu“ je bilo, kjer se za poseben napredek novejšje poezije smatra to, da ona zapušča nadzemske višine ter se bliža bolj in bolj zemlji, resnici, življenju, kakor da bi ne bilo resnice tudi nad zemljo.

J. Ej no, že je v teh besedah ta nauk jasno in odločno izražen. Tako je v našem veku: zamořejo li taka načela povzdigniti umetnost, pokaže nam bodočnost in kaže nam deloma tudi že sedanjost.

M. A jaz mislim, da to je eno najvažnejših vprašanj v leposlovju: ali hočemo umetnost navezati na zemljo, ali jo nad zemljo povzdigniti, ter ji vdihniti nebeško „gracijo“.

J. In jaz rečem kar: to je najvažnejše vprašanje v vsem leposlovju, vprašanje, kake ideje ima

umetnik vpodobljati, ker od ideje je pred vsem zavisna vrednost in visokost vsakega umotvora. Drugič pa, ako novejši leposlovci pravo učé, potem umetniki prejšnjih stoletij niso večinoma poznali pravega motrišča; še le v našem času početi se ima zlata doba umetnosti.

M. A vendar se mi nekam čudno zdi, kako se zamore priti v umetnosti do takega načelnega nasprotja, kakoršno se nam kaže v navedenih dveh prepričanjih.

J. Mislim, da moramo niže seči, ako hočemo temu nasprotju do dna priti, najti mu pravega razloga.

M. Iz česa tedaj mislite da izhaja?

J. Poslušaj: Ako trdimo, da ima umetnik zajemati svojih idej ne le iz naravne resničnosti, ampak posebno iz višje, čeznatorne vzornosti, mislim, da se mora tukaj najpred vprašati, je li ona viša vzornost, v ktero pošiljamo umetnika iskat idej, resnična, ali ima sploh kako realno ozadje ali zaslombo, ali je morda le prazna domišljija brez vsake realnosti. Tako nam pesnik božje komedije opeva nebesa in tamošnje veselje; vpraša se, ali je kaj realnega v vsem tem, ali je vse votlo. Kdor to vprašanje zanikaje trdi, da je v naravi zapopadena skupnost vse realnosti, razun ktere in nad ktero ni

ničesa, smatral bo vse transcendentalno spoznanje za prazne sanje, zavrgel bo metafiziko, in ostal bo pri pozitivni naravi; tak ne bo tudi umetniku dal vzleteti v nadzemljsko realnost, rekel mu bo, da je sanjač, da sebe in druge slepi, naj le ostane zdolej na ljubi zemlji, le norci da silijo v Olimp.

M. Da da, zdaj razumem, zakaj takim leposlovcem nič kaj posebno ne ugaja Dante, da je previsok, preidealni itd., kakor sem že sam slišal iz njihovih ust.

J. In ko bo tak filozof kedaj tudi dovolil umetniku vzleteti nad zemljo, vendar-le se mu bo smehljaj pomilovaje ga, smatral bo k večjemu njegovo umetnost za nekako prijetno prevaro, ktera vsaj v toliko koristi, kolikor človeka očara, da vsaj za malo časa pozabi zemeljsko gorjé. Kdor pa prizna nad naravo višo realnost, komur čeznaravna vzornost ni prazna, se ne bo dosti premišljal, ali hoče dovoliti umetniku, da vzleti do one višje vzornosti, marveč vabil ga bo in spodbujal naj se pogumno, a pametno in trezno vspne v ono višje kraljestvo.

M. Kako pa moremo vedeti, da ona čeznaravna vzornost res ni prazna, da ima realno ozadje?

J. Vse je odvisno od tega, ali biva nad naravo, čeznaravno, neskončno osobno bitje, kteremu

bilo dobro bana povabiti, toda z opazko, da drugi uradniki nimajo pravice na ples priti.

Vnanje države.

Bolgarskega ministra notranjih zadev, Slavječkovega je njegov političen nasprotnik Parov pri belem dnevu na ulici napadel. Prijeli so ga in zaprli. Turčija zahteva od Bolgarske, naj se vendar enkrat že vravnajo razmere Vakufa (turškega verskega zemljišča) iz pa ostalih mohamedov, ter se pri tem sklicuje na Berolinsko pogodbo. Zakaj se li Turčija tudi drugod ne drži pogodb, kakor n. pr. pri dogradbi svojih železnic na druge balkanske železnice, pri uravnavi črnogorsko-albanske meje. Tukaj naj bi najprej red napravila, potem naj pa le še drugod nanj opozorja.

V stari Srbiji ali današnji **dolenji Albaniji** jelo je med prebivalci hudo vreti. Turška vlada izdala je neke določbe, ki niso bile ondašnjim prebivalcem po godu, ter so se zaradi tega jeli zbirati, dokler jih ni bilo več tisoč dobro oboroženih skupaj. Ti so potem pregnali iz Prizrenda turško gosposko in so odmah v Carigrad brzojavno od ministra zahtevali, da mora takoj dotične določbe preklicati. Ko so v Pristini o tej silovitosti zvedeli, dvignil se je general Ibrahim paša na pot z dvema batalijoni Nizamov (pešcev), pa ni nič opravil, ker je imel premalo ljudi nasproti toliko oboroženim. Ker mu ni družega kazalo, jel se je pogajati z vodji vstašev, toda brez uspeha. To videti, vrnil se je zopet v Pristino, od koder je bil prišel.

„Slovenec“ je pred nekoliko meseci poročal o sprejemu **ruskih katolikov** pri sv. Očetu v Rimu, ki so ga prosili, da naj bi bil njihov posrednik in priporočnik pri ruskem caru in pri ruski vladi sploh, ktera jih tu in tam na hud in nezaslišan način stiska. Sv. oče so to obljubili kakor duhovni oče in poglavar dotičnih vernih sinov svojih. Dolgo časa je bilo zaradi tega vse mirno, kar se oglašali ruski vladni „Journal de St. Petersburg“ in pravi, da v očigled blage volje, ki jo je ruski car ob priliki svojega popotovanja po Poljskem katolikom kazal, in sploh v očigled dobrih razmer, ki med Petrogradom in Rimom vladajo, pač ni lepo, da sv. oče caru za hrbtno protivno politiko vganja in se v notranje razmere ruskega carstva meša. Pomniti je treba, da tako pisari le zaslepljena strast in golo sovraštvo ruske birokracije do Rima ki se vedno trese za svojo vsemogočnost nasproti podložnim, ktera bo tem manja, čemveč se bo Petrograd Rimu približeval. Za to pa neka birokratska koterija na Ruskem gleda, kako bi skalila dobre razmere med duhovno papeževo državo in veliko slovansko državo, ki sega od severa do juga v Evropi in od zapada do iztoka v Aziji. — Naj bi taki ljudje vendar pomislili, da se sv. oče ne briga za posvetne razmere, temveč da je njemu edino le dušni blagor vernikov katoliške cerkve pri sreč in mu v tem smislu cel svet odprt stoji ne le sama ruska država.

Od kedaj je nihilizem na **Ruskem**? „Rus“, glasilo panslavista Ak'sakova, prinesel je o tem znamenit članek zavračajoč lamentacije Katkovega organa „Mosk. Vedom.“, v katerem pravi, da je vlada cara Nikolaja zaplodila prve kali sedanjemu nihilizmu. „Mosk. Vedom.“ namreč tožijo, da je sedanja vlada preveč popustljiva, da meščasta in prostodušna. „Rus“ in z njim vred večina drugih listov postavljajo se taki kritiki ruskih odnošajev odločno po robu in pristavljajo, da bi se „Vedom.“ brž ko ne Nikolajev čas prilegal. Nikolajev čas bi bil pač čas časnega pozabljenja ruskega naroda, kajti taisti si je prizadeval vse notranje življenje vse samostalno mišljenje in delovanje popolnoma zamoriti, deloma pa, kar ga je sploh še ostalo, po policijskem vzoru pristriči. Zunanja stran Nikolajeve

pravimo Bog! Priznamo to, potem moramo priznati tudi čeznaravno realnost in vzornost, ki presega popolnost vsega stvarjenja. Ker prav to bitje mora biti najrealniše in vsa druga realnost more le iz njega vshajati. Kdor pa Boga ne prizna, taji tudi vso čeznaravno realnost, ker potem mu je narava skupnost vse resničnosti, nad njo in zvonaj nje je vse nič.

M. Potem takem bi tedaj Vi vse one leposlovice obdolžili ateizma!

J. Tega ne, a tak nauk zamore dosledno izhajati le iz ateizma; s tem pa nečem še reči, da vsak, ki ga prizna, mora biti ateist; saj večkrat človek kaj trdi ne vedé, kako daleč ga njegova trditev pelje, ker ne pregleda ob enem vseh posledic, ki se dajo iz nje izvesti. Tako pravim: kdor uklene umetnika na naravo, na golo življenje, kjer ni druge više realnosti, mora tajiti tudi Boga, ako ne, sam sebi oporeka.

M. Da da, prav govorite, ker potem mora iskati vso realnost v naravi in njegov bog mora biti največ gola abstrakcija.

(Dalje prih.)

vlade bila je v resnici sijajna, tembolj gnjila bila je pa njena notranja polovica. V javnosti „slišalo se je le tiho molčanje“, na skritem se je pa nezadovoljni narod med saboj pogovarjal in naklepe koval. Tisti naklepi so sedaj dozoreli in sedanji nihilisti so sad Nikolajeve policijske zisteme, ktera bi bila, kdo zna, kako dolgo še ruski narod duševno morila, ko bi ne bilo za Rusijo in njeno bodočnost tolikanj pomenljive ruske vojske v Krimu. Ondi se je razsula steklena bliščoba velike Rusije in prazna golota je ostala. Car Nikolaj silnega udarca ni za dolgo preživel. Za njim vsedel se je na prestol očetov Aleksander II., kterega so nihilisti meseca marca 1881 na oni svet spravili. V Rusiji jelo je vreti in kipeti; načrti spodrivati jeli so načrte. Reforme so se pričele, le škoda da jim je bil car Aleksander premalo od tod poklican. Kar je on pričel, mora sedanja vlada izpeljati in Rusija bo v teku nekterih desetletij zavozila v tir, na katerem stoji sedaj srednja Evropa.

Najznameniteji mož, kar jih je do sedaj iz znanstvenega namena po vroči Afriki blodilo, je izvestno amerikanec **Stanley**, kterega ravno kar v Berolinu poslušajo možje na Kongo-konferenci. On svet ob Kongu pozna, kakor nihče drug. Pred sedmimi leti zašel je bil prvokrat tje; iskal je Livingstona, ki je pred njim notranjo Afriko preiskaval. 900 milj bil je oddaljen proti iztoku, 930 milj pa proti zahodu, ko je bil prišel na Livingstona sled v Njagve. Ondi je najel četo zamorcev, ki so ga spremili za lepo svoto 2600 dolarjev po veletoku Kongo, ki iz začetka vedno in dolgo časa proti severu teče, ter se še le potem, ko je ravnik prestopil, obrne proti zapadu v velikem oboku, kjer čez 22 geografskih stopinj, toraj po 330 zemljepisnih miljah zopet ravnik prereže v ravnoči proti jugo-zapadu, kjer se po dolgem in širokem valovitem toku izliva v atlantiško morje. Stanley sam se ni nadjal, da bi še kedaj srečno prišel v Evropo, ko se je brez konca in kraja po Kongu vozil. Ko se mu pa konečno vendar le atlantiški ocean nasproti zabliska, ga je prekrasna zemlja ob Kongu tolikanj prevzela, da je sklenil v Evropo potovati in tukaj ljubezen za ta še nepoznani, bogati in rodovitni del sveta obuditi. Šel je od mesta do mesta, kterih je obredel 59. Povsod je imel javna predavanja o notranji Afriki. Angleži so ga navdušeno poslušali, dokler jim je opisaval prelepe kraje; ko je pa Stanley sprožil misel, da bi mu dali denarja, da bo zamogel nazaj, tedaj so si pa Angleži ovrtnike do ušes zavijali in — odšli. Nič mu niso dali. Prišli pa so belgijskega kralja poslanci k Stanleyu in s temi se je pogodil in neustrašen učenjak jel je iz novega preiskavati svet ob Kongu. Od leta 1879 pa do sedaj prehodil je 11.000 milj sveta in 45 postaj napravil. Ondi nimajo še nobenih časnikov, nobene kraljeve palače, nobene kavarne, in nikakega gledališča. Prijazno pa sprejmo ondí vsakega, kdor tje kaj pride in naj bo ktere koli narodnosti. Vsak je prost v prosti Afriki. Poljedelci in trgovci imajo ondí najboljšo bodočnost; silno bogati so ondí rudniki na zlatu, srebru, železu, svincu in bakru, neobsežne so množine dragocenega lesa. Ondi se naj napravi velika mednarodna trgovina, kjer bo lahko vsak za-se in za vse delal, in mu ne bo treba še le napojnine plačati za dovoljenje skupim uradnikom. Se vé, da bi nikogar ne bilo, če bi jemali po 60% od čaja. „Kaj, še carino naj plačujemo za mrzlico, vročino in za družino črnih in smrdljivih možkih in ženskih?“ Portugalci tako carino zahtevajo, če tudi niso nikdar kaj storili za Kongo. Toda pred 400 leti ga je nekdo izmed njih videl, kako se v morje izliva, in za to sedaj trdijo, da je njihov. To se pa ne bo smelo trpeti, drugače šlo bi vse prizadevanje gledé civilizacije sveta ob Kongu takoj po vodi. Podnebje in vročina nista tako silna, kakor bi si kdo mislil; le zmernosti je treba v jedi in pijači. Časa vina ali piva ali pa kelih šampanjca popolnoma zadostuje in kedor je s to zadovoljen, naj se le brez strahu tje kaj podá, podnebje mu ne bo nič žalega storilo. Kar sem o Kongu govoril ali pisal, pravi Stanley, je gola resnica, brez ktere bi bilo sploh vse moje prizadevanje brezuspešno, mrtvo in zgubljeno.“

Izvirni dopisi.

Iz Kamniškega okraja, 23. nov. Nocoj po noči je sneg dobro pobelil; danes pa gre ves dan tako uspešno, da se ga trohice ne zgubi, kajti pada na dobro postljano, zmrzlo zemljo, kar je kmetom prav všeč, kteri imajo dosti zimskega žita vsejanega. Ako na trde (zmrzle) tla sneg pade, je žito na polji vsejano, ravno tako dobro hranjeno, kakor bi bilo v kašči, to je že stara resnica.

Letina se zamore letos srednje dobra imenovati, le prodati se nič za pošteno ceno ne more, posebno pa ne žito; tudi maslo pa preišči so po ceni, da že zdavno ne tako; nasproti pa kmetovi izdajki niso nič manjši, še rajši večji. Kmetom je letos pridnih delavcev pri nas prav primanjkovalo, ko je bilo večkrat grdo vreme, je pa delo na polji zastajalo. „Ko bi o mlačvi ne imeli mlatilnih strojev“, so djali, „kaj

bi začeli!“ Škoda, da ni pri nas pripraven svet za kosilne in žetne stroje, kmetje bi jih začeli kmalo omišljevat, kakor Amerikanci.

Sadja se je letos vsake vrste precej dobilo, po katerem kupei tudi jako poprašujejo. Samo da bi imeli naši kmetje sušilnice tako napravljene, da bi suho sadje po dimu ne dišalo, veliko laglje in boljše bi se prodajalo. Pa, kar ni, znabiti še bo, saj svet brez napredka ne more biti. K—k.

Iz Zavraca, 24. novembra. Kakor smo naznanili, je Bog ob eni po polunoči poklical našega čast. gosp. fajmoštra v boljše življenje. Bil je gospod pač že več časa bolehen in videti je bilo, kakor bi imel naduho, pa najbrž je bila kaka potuhnjena prsna vodenica, ker rajnki gospod so še včeraj božjo službo opravljali, a danes so nagloma umrli.

Bival je rajnki gospod čez 20 let pri nas kot duhovni pastir. Bil je resen in zeló natančen, zlasti pa je skrbel za ubogo mladino in k sv. zakramentom jih ni pustil pristopiti, dokler otroci niso bili dobro poučeni. Do zdaj jih imam še v rokah in potrebnega se morajo naučiti, a pozneje Bog vé, kako bode, rekel je večkrat blagi mož.

Za-se je rajnki gospod živel neznan in samotno. Nikdar se ni vtikal v tuje reči, a zato je bil pa tudi zadovoljen in čez 20 let v naših odročnih samotnih hribih. Bog nam daj kmalo zopet enakega duhovnega postirja, njemu pa večni mir in zaslužen plačilo v nebesih.

Z Goriškega, 24. novembra. Naša „Soča“ je začela slovenske obrtnike in kupce opozorjati na volitev v kupčijsko zbornico. Dobro! ali to ni še zadosti. Za volitev v to zbornico je bilo pri nas še malo dela in skrbi, kakor, da bi te volitve ne imele važnosti za nas. A vendar je ravno ta zbornica posebne važnosti. Molčim o vsem drugem, ter poudarjam danes le volitev v deželni zbor. Dva poslanca voli ta zbornica. Ko bi imeli Slovenci v kupčijski zbornici večino, imeli bi tudi večino v deželnem zboru, kar bi bilo popolnoma pravično in naravno.

O priliki namerovanega blagoslovljenja zastave bralnega podpornega društva so ravno mestni trgovci s svojimi podpisi zoper blagoslovljenje kazali mrženje zoper Slovence; mi jim toraj ne moremo zaupati, da bi oni volili obema narodnostima pravične može v zbornico. Dosti je toraj vzrokov, da se naši kolovodje postavijo na noge ter narodnim trgovcem ter obrtnikom kažejo pot, po kateri bo mogoče svoje ljudi spraviti v zbornico.

Pa kdo bo to situo in zamerljivo opravilo vzel v roke? Gibanje se začneja. Upamo, da nobeden pravi narodnjak ne bo rok križem držal. Letos so nam okoliščine bolj vgodne, kakor kedaj. Ne pozabimo pa, da „čič ne dá nič“.

„Ljubljanski List“ je s svojim ostudnim zaletavanjem v „Sočo“ Goriške Slovence silno razdražil. Kje neki se je učil omike? Tako debelih rokavic, kakor „Ljubljanski List“, še naši gorijani ne nosijo po zimi.

Domače novice.

(Zvonovi za cerkev presv. Jezusovega Srca.) Vlita sta bila 15. t. m. veliki in mali zvon, jutri, 26. novembra pa bodeta vlita drugi in tretji.

(Ljubljanski socijalisti) bodo v Celovci sojeni, kakor se sploh misli, 5. decembra. Oddali so jih v Celovec pet, in sicer vsakega posebej z dvema žandarjema.

(Za doktorja prava) promoviran je bil v soboto na Graškem vseučilišči auskultant Ljubljanske deželne sodnije, g. Ivan Kladva.

(K smrti obsojen ubijalec Vozu) je od cesarja pomiloščen, pa od višjega sodišča na 20 let hude ječe obsojen.

(Tatvina.) Včeraj je bila na mestnem trgu neki ženski iz Radolice obleka prerezana in 27 gold. denarjev vzetih.

(Hud mraz) jel je pritiskati, da škriplje pod nogami, in gosta megla vleče se na večer iz morosta proti Ljubljani iz vode, da bi jo človek skoraj odriniti moral, preden iz veže na ulice stopi. Trmometer kaže 12 stopinj R ali pa 15° C.

(Medveda) vstrelili so letos že družega v Kočevskem okraji. Kosmatin tehtal 2 stota in 80 funtov, vstrelil ga je pa na 19. t. m. Blaže Klun iz Zamostca pri Sodražici doma.

(Učiteljska služba) razpisana je Predvorom. Plače je 500 goldinarjev in prosto stanovanje. Služba oddala se boče takoj. Prošnje naj se vlagajo do 10. decembra na c. kr. okrajni šolski svet v Kranji.

(Vabilo) k občenemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Lescah dne 8. decembra t. l. popoldne ob 1/4. uri v gostilni „pri Kristofu“. — Razgovarjalo se boče o društvenih zadevah. Pri seji bo navzoč tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc, kateri boče predaval o sadjarstvu. Po družbenih pravilih imajo pristop k podružničnem zborovanju tudi neudje, zato se sploh gospodarji Radovljiškega okraja k temu zborovanju posebno vabijo. Pri tej priliki sprejemali se bodo tudi novi udje za c. kr. kmetijsko družbo.

(Kmetijska predavanja o trtni uši) boče imel deželni potovalni učitelj za Kranjsko in tajnik c. k. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc na Krškem v petek 28. novembra zvečer ob 7. uri v gostilni g. Gregoriča, pri sv. Duhu (Veliko trnje) v soboto 29. novembra dopoldne, v Studencu v soboto 29. novembra popoldne, pri sv. Križu v nedeljo 30. novembra dopoldne po službi božji, v Kostanjevici v nedeljo 30. novembra popoldne po službi božji, na Raki v ponedeljek 1. decembra dopoldne.

(Iz Krškega.) V nedeljo 23. t. m. je imel osnovni odbor za bodočo našo posojilnico sejo, katero je sklical ravnatelj g. Lapajne. Navzočih je bilo šest gospodov, ki se za posojilnico posebno zanimajo, med temi sta razun omenjenega gospoda še posebno gg.: mestni vikar Knavs in J. Pfeifer. Določila so se pravila, ki se boče prvemu občenemu zboru dne 7. dec. predložila. Njega dnevni red boče se v kratkem priobčil.

(Kozé) se po Trstu vedno širijo in so že zavoljo njih zaprli več ljudskih šol. Strokovnjaki trdijo, da je za Trst nenavadno hud mráz povod tako silnemu razširjanju te hude bolezni. V 24 urah, od nedelje do ponedeljka opoldne, umrlo je 6 ljudi, zbolelo jih je pa 32 iz novega.

(Tržaške ateiste) ali brezbožneže, ki so bili v zvezi z laškimi svojimi tovariši, je sodnija za nekrive spoznala in spustila. Zagovarjali so jih menda njihovi zagovorniki tako dobro, da so sodnijo prepričali o njihovi nedolžnosti. Kdor zna, pa zna, pravi „Edinost“.

Razne reči.

— Žganje na Švicarskem. Kakor piše „Giornale di Genevra“, se popije v Švici vsako leto okoli 27 milijonov litrov žganja, t. j. počez popije vsak Švicar nad 15 let star blizo 30 litrov te vražje pijače. Seveda ne napravljajo te žganjice iz grozdja, ampak deajajo jo iz krompirja. Tedaj tudi v Švici ta grozna kuga! — Slišati je, da se je ustanovila tam neka, „družba švicarska proti žganju“, ki hoče preganjati žganjepivstvo.

— Lord in duhovnik. Londonski listi nam povedó, da so trije novi angleški velikaši prisegli v zbornici lordov. Ti so: lord Petre, lord Wellington in lord Clifden. Lord Petre je katoliški duhovnik in pod svojim lordskim oblačilom ima črno suknjo in duhovski zavrtnik. Po vladarstvu Jakopa II. je sedaj prvič vstopil katoliški duhovnik v visoko zbornico angleško.

Telegrami.

Dunaj, 25. nov. „Wr. Zeitung“ pravi, da je presvitli cesar imenoval za viteze zlatega runa naslednjo gospodo: nadvojvode Ferdinanda Karola Ludovika, Leopolda Ferdinanda, in Franca Salvatorja; dalje predsednika ogerske zbornice magnatov Szögyenyija; grofa: Leona Thuna, Jaromira Czernina in kneze: Karola Khewenhüllerja, Alfreda Windischgrätzja, Maximilijana Turntaxisa.

Madrid, 24. nov. Zaprte dijake so izpustili. Red se ni nikakor več motil.

Pariz, 24. nov. General Briere brzojavil je iz Hanoja: Polkovnik Duchesne znal je svoj vspéh porabiti; na 20. si je že zopet priboril tri vtrjene vasi pri Tayenquanu in je vse zaloge sovražniku vničil. Kitajci kakor tudi „črni prapori“ so popolnoma raztepeni.

Društvu za napravo zvonov za cerkev Jezusovega presv. Srca v Ljubljani

so darovali gg.:

451. Domicelj Anton, vikar,	5	—	—
452. Dolinar Johana, zasebnik,	2	10	—
453. Zeller Janez, župnik v pokoji,	5	—	—
454. Zbašnik Frane, duh. oskrbnik,	2	—	—
455. Sakser Janez, kurat,	5	—	—
456. Grof Chorinsky Rudolf, vladni svetnik,	5	—	—
457. Grofinja Chorinsky Magdalena,	5	—	—
458. Hočevar Martin, posestnik,	5	—	—
459. Hočevar Jožefa, posestnika,	5	—	—
460. Schwinger Josip, župnik,	5	—	—
461. Kogej Josip, dekan,	5	—	—
462. Rihar Frane, župnik,	5	—	—
463. Lavrič Josip, župnik,	3	—	—
464. Reven Katarina,	1	—	—
465. Blažir Miha, zasebnik,	3	—	—
466. Gruden Jakob, župnik v pokoji,	5	50	—
467. Zaje Jakob, posestnik,	5	—	—
468. Jaklič Anton, kaplan,	5	—	—
469. Ferjan Urša, kuharica,	5	—	—
470. Dr. Svetina Janez, c. kr. profesor,	5	—	—
471. Stare Alojzij, duh. oskrbnik,	5	—	—
472. Zarnik Anton, župnik,	5	—	—
473. Zupančič Helena, hišna posestnica,	5	—	—

Tuji.

23. novembra.

Pri **Maliči**: K. Kubitschek, Ferd. Almoslino, trg. pot., z Dunaja. — S. Lazar, trg. pot., iz Grada. — Adolf Stepanek, c. k. poročnik, iz Gorice. — Peter Jaklič, posestnik, iz Kočevja. — M. Verderber, posestnik, iz Kočevja.

Pri **Slonu**: Karl König, fabrikant, z Dunaja. — Žiga Göber, trgovec, z Dunaja. — Šimen Göttnert, trg. pot., iz Traisena. — Adolf Gaudia, gojzdar, iz Ponikve. — J. Hohensasser, zasebnik, s Koroškega. — J. Parsky, zasebnik, iz Slov. Grada. — Janez Wolf, slikar, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Dr. Emil Schatzmayer, iz Trsta. — Adolf Schwarz, vinski kupec, iz Grada. — Andrej Röhlich, gojzdar, iz Loke.

Umrli so:

21. novembra. Kristijan Strancar, pismonoša sin, 2 let, Breg št. 18, Bronchitis capilaris.

V bolnišnici:

21. novembra. Jožef Bezljaj, delavec, 62 let, vsled spričenja jeter. — Neža Walda, magacinerjeva žena, 45 let, vsled edema v možganih. — Meta Kozjek, delavka, 59 let, oslabljenje moči.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

25. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	81	gl.	60	kr.
Sreberna „	82	„	75	„
4% avstr. zlata „renta“, davka prosta	104	„	—	„
Papirna renta, davka prosta	96	„	95	„
Akcije avstr.-ogerske banke	871	„	—	„
Kreditne akcije	303	„	75	„
London	123	„	—	„
Srebro	—	„	—	„
Ces. cekini	5	„	78	„
Francoški napoleond.	9	„	75 1/2	„
Nemške marke	60	„	10	„

Od 24. novembra.

Ogerska zlata renta 6%	123	gl.	70	kr.
„ 4%	9	„	40	„
„ papirna renta 5%	90	„	35	„
Akcije anglo-avstr. banke	200	gl.	105	75
„ Länderbanks	105	„	10	„
„ avst.-oger. Lloydja v Trstu	574	„	—	„
„ državne železnice	303	„	—	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	213	„	—	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gl.	125	—
4% „ „ „ 1860	500	„	135	25
Državne srečke iz l. 1864	100	„	173	60
„ „ „ 1864	50	„	173	—
Kreditne srečke	100	„	179	25
Ljubljanske srečke	20	„	23	—
Rudolfove srečke	10	„	18	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109	„	50	—
„ Ferdinandove sev.	105	„	60	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	„	50	—

Častno diplomó: v Zürichu 1883.

Zlato svetinjo: v Nizzi 1884, v Kremsu 1884.

Svirála

(Spielwerke),

ki 4—200 komadov svirajo, brez ali pa s posebnim povdankom, z bobničem, zvončki, kitarico, rajskimi glasovi, harpo itd.

Sviralne skrinjice

(Spieldosen)

od 2—16 komadov; dalje: stala za smodke, švicarske hišice, albumi za slike, pisalna priprava, omariče za rokavice, obtežniki, vaze, tabačnice, mizice za mojške, steklenice za vino in pivo, stoli itd. Vse na sviranje. Vedno najnovejše in najzborniške, posebno pripravno za božične darila, priporočá

F. H. Heller

v Bernu na Švicarskem. (1)

Le kder naravnost od nas naroči, dobi pravo blago; cenilnike s podobami pošljamo franco.

1884 do 30. aprila 1885 zastojni.
razdelilo se boče med kupovalce sviral in zvonov, vrednih 20.000 frankov, 100 najljepših komadov, aopodoben sviral in zvonov.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogosloveem in mašnikom

spisal

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) veljá 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

Dva zvezka še izideta.

Krščanski nauk

za

prvence.

(Prvo in drugo šolsko leto.)

Sostavil

Simon Zupan,

katehet.

Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofijstva Ljubljanskega.

Druzega natisea.

Cena: mehko vezan 12 kr., trdo vezan 16 kr.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Politura

(15) za mobilije,

ktere se lahko vsakdo posluži, da si zlika svoje stare mobilije, ki se že po prvem likanju svetijo kakor nove. Cena za vsako steklenico 1 gl. 20 kr. proti poštnem povzetju razpošilja

L. Epstein,

Wien, IV., Getreidemarkt 17.

Zahvalna pisma.

Gospodu

Gabrijelu Piccoli,
lekarju
v Ljubljani.

Podpisani potrdim s tim, kakor se resnici spodobi, da že 10 let prejemam homeopatične zdravila od lekarne g. Gabriela Piccoli-ja v Ljubljani za domačo potrebo in so se taista vedno posebno dobro obnesla, toraj homeopatično lekarno g. Piccoli-ja lahko vsakemu z najboljšo vestjo priporočam.

Podlipo, meseca maja 1884.

Franc Arko, župnik.

Prosim Vas, izvolite mi zopet poslati izvrstne Vaše „želodečne esence“, katere je že mnogim pomagala, 24 steklenic.

Ljubno, 15. maja 1884.

Matej Strnad, župnik.

Prosim da mi s poštnim povzetjem pošljete 24 steklenic Vaše zares izborne „želodečne esence“

Na Ponikvah, 21. maja 1884.

Anton Batagelj,

vikar, pošta Št. Lucija pri Tolminu

Osemnajst let bolehal sem na želodec in uže sem mislila, da ne bom nikdar več zdrava. Kakor pa sem dobila Vašo „želodečno esenco“ mi je že po nekterih steklenicah odleglo. Sedaj sem pa zdrava in dobro rejena.

Roveredo, Tirolsko, 10. februarja 1884.

Marija Schwarz.

Prosim, da mi zopet pošljete 12 steklenic Vaše „želodečne esence“, katera me je popolnoma ozdravila od bolečin v želodec. Moja sestra je v svojem 66. letu ozdravila, ko je šest steklenic porabila, če tudi je popred mnogo let bolehal.

Liezen, 5. marea 1884.

(9) Franc Stanko,

prometni čuvaj št. 83 na gorenjem Štajarju.

Piccolijeva želodečna esenca,

od Piccoli-jeve lekarne v Ljubljani, ozdravja, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval, bolezni v želodec in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migrene itd. in je najboljši pripomoček za gliste pri otrocih.

1 steklenica 10 kr. Izdelovalec je pošilja tudi v zabojih po 12 steklenic skupaj za 1 gl. 36 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni Piccoli-ja pri Angelju v Ljubljani, dunajska cesta. Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.